

RS AU § 167 Motion. Sociala investeringar

Ärendenummer: RS 2023/1796

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.
-

Sammanfattning

Lena Lind (MP) m.fl. yrkar i en motion att regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag:

- Att inventera på vilket sätt sociala investeringar arbetas med runt om i Sverige.
- Att lämna förslag på hur sociala investeringar kan införas i Region Gotland.

Motionärerna beskriver i motionen att barn och unga i behov av stöd har allt att vinna på att samhällets stöd ges i rätt tid med rätt insats, men att Region Gotlands organisation försvårar möjligheten att ge stöd i rätt tid eftersom ansvaret är fördelat på flera verksamheter, vilka inte alltid kommunicerar på ett ändamålsenligt sätt. Det innebär dels att behoven inte upptäcks i tid, dels att samverkan kan bli svår och dels att det inte finns någon budget för detta viktiga arbete. De anser att det är hög tid för Region Gotland att använda sig av sociala investeringar.

Begreppet sociala investeringar tar sig uttryck både som arbetssätt och som synsätt. En del av grundtanken är att skapa ekonomiskt utrymme för att utveckla nya metoder för tidiga, förebyggande insatser som kan bidra till att reducera framtida kostnader för utanförskap och som ger organisationsutveckling. Sociala investeringar som bedrivs runt om i Sverige kan sammanfattas i tre olika spår:

- Ett *perspektiv* för att tydliggöra investeringar i humankapital och värdet av satsningar på förebyggande och tidiga insatser.
- En *social investeringsfond*, där en investering i form av avsättning av medel möjliggör insatser som förväntas ges bättre utfall på sikt.
- Ett *socialt utfallskontrakt*, som en modell för att få olika aktörer att gemensamt arbeta mot ett definierat mål. Det kan inkludera en finansiell riskdelning.

Nationellt är Research Institutes of Sweden (RISE) ett kunskapsnod avseende sociala investeringar. RISE påpekar att det kan vara svårt för en kommun eller region att på egen hand genomföra och utvärdera en långsiktig social investering. De har därför utarbetat en modell där staten föreslås ge stöd både

till utfallsfinansiering och metodutveckling. Det finns ett regeringsförslag att avsätta medel för att stärka det nationella stödet till kommuner och regioner i de centrala delarna av sociala investeringar som gäller utformning, mätbarhet och uppföljning.

Inom Region Gotland är en av regionfullmäktiges prioriteringar ”hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser”. Arbetet med prioriteringen hålls samman inom samverkansforum social välfärd där samtliga förvaltningar är representerade. Utöver det finns ytterligare nära samverkan mellan tre förvaltningar inom ramen för samverkansstrukturen. Det finns således en organisation för tvärssektoriell samverkan med fokus på att hitta gemensamma mål, aktiviteter och fungerande arbetssätt. När det gäller finansieringsmöjligheter finns det idag ingen avsatt investeringspott för att möjliggöra en lokal social investeringsfond.

Bedömning

Motionen innehåller två yrkanden och för beredning av yrkande nummer två har en övergripande inventering behövt göras. Utredningen visar att det redan idag finns förutsättningar för Region Gotland att arbeta i enlighet med *perspektivet* kring sociala investeringar utifrån nuvarande styrmodell och befintliga strukturer för förvaltningsövergripande beslut och arbetssätt. Att arbeta med sociala investeringar i bemärkelsen sociala *investeringsfonder* bedöms som resurskrävande och administrativt tungt. Det krävs även att en årlig investering avsätts, vilket det i dagsläget inte finns beslut om. Sociala investeringar som *utfallskontrakt*, alltså ett sätt att styra mot gemensamma utfall, bedöms det finnas förutsättningar för utan att det specificeras i ett utfallskontrakt. Inom arbetet med prioritering hälsofrämjande finns möjlighet att tydliggöra önskat utfall och gemensamt, över förvaltningsgränser arbeta mot det. Utfallskontrakt kan även ha en extern utfallsfinansiering och då det finns signaler kring nationella initiativ bedöms det vara lämpligt att avvakta vad det leder till och följa om det framöver kan innefatta adekvat lokalt stöd.

Sociala investeringar som ett perspektiv för att tydliggöra investeringar i humankapital och värdet av satsningar på förebyggande och tidiga insatser bedöms vara oerhört viktigt. Inom sociala investeringar är systematiskt utvecklingsarbete den springande punkten och att öka ambition, mod och arbetssätt. Samverkan över förvaltningsgränser för gemensamma utfall skulle kunna göras genom att exempelvis verksamhetsplanera över förvaltningsgränser, göra ekonomiska analyser av hur beslut påverkar andra verksamhetsområden, tydliggöra att prioriteringarna genomsyrar nämndernas mål och att konsekvent efterfråga och analysera vad utfallet av en viss aktivitet blir. Det omställningsarbete som bedrivs inom vården och som kommer att påbörjas inom socialtjänsten har bland annat fokus på att verksamheter ska arbeta mer förebyggande och att stöd och insatser ska vara alltmer proaktiva. Även här finns alltså ytor att i praktiken arbeta med perspektivet kring sociala investeringar. Utifrån ovanstående kan motionen anses vara besvarad.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2023-09-18

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-16